

BIULETYN MUZEUM W GRUDZIĄDZU

Rok II Nr 5(12)

Grudziądz

maj 1961 r.

Muzeum w Grudziądzu (przy Bramie Wodnej) jest otwarte we wtorki, środy i piątki w godz.: 10—18, czwartki i soboty: 10—15, w niedziele i święta: 14—18. W poniedziałki i dni poświąteczne Mu-

zeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny. W pozostałe dni opłata wynosi: 1 zł, ulgowa 0,50 zł oraz 0,25 zł dla osób w grupach powyżej 10.

AKTUALNE WYSTAWY

GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO — stała wystawa prac malarskich 46 pomorskich twórców, przebywających w naszym województwie od 1945 r. Zgromadzone obrazy, w ilości 139, zapoznają z głównymi tendencjami rozwojowymi współczesnego malarstwa pomorskiego. Galerię tworzą dary, depozyty i zakupy dokonane przez organizatorów, którymi są: Dyrekcja Muzeum w Grudziądzu i Redakcja „Spojrzeń” Gazety Pomorskiej w Bydgoszczy.

MALARSTWO POLSKIE PRZEŁOMU XIX I XX WIEKU — stała ekspozycja retrospektywna malarstwa polskiego końca XIX i początku XX w. zorganizowana przy współudziale Muzeum Narodowego w Krakowie. Wystawa prezentuje piótna wybitnych twórców polskich, m. in. Łuszczkiewicza, Grottgera, Malczewskiego, Stanisławskiego, Boznańskiej, Pronaszk i jest wprowadzeniem w problematykę malarstwa współczesnego.

PRADZIEJE ZIEMI CHEŁMIŃSKIEJ — stała wystawa archeologiczna obrazująca rozwój osadnictwa naszego regionu od najdawniejszych czasów do powstania Państwa Polskiego. Do najciekawszych eksponatów należą: zrekonstruowany grób skrzynkowy kultury pomorskiej, urny twarzowe tejże kultury ze szczątkami kostnymi spalonych zmarłych, zespół cennych zabytków pochodzących z odkrytego w Rządzu cmentarzyska z okresu rzymskiego, doskonale zachowane dębowe radio z Wiewiórek, stare żarna nieckowate i obrotowe.

ZARYS HISTORII GRUDZIĄDZA — wystawa historyczna obejmująca również rozwój sztuki i rzemiosła. Wystawa wzbogacona zbiorami militariów z okresów: wojen szwedzkich, wojen napoleońskich oraz dwóch wojen światowych. Szczególnie rozbudowany dział omawiający dzieje Grudziądza: zapoznaje z rozwojem miasta m. in. dzięki wystawionej makiecie.

KULTURA MATERIALNA OKOLIC GRUDZIĄDZA — zmagazynowana ekspozycja etnograficzna przedstawiająca kulturę materialną, sztukę ludową i pamiątkarstwo naszego regionu. Na szczególną uwagę zasługują: ul kłodowy, zespół narzędzi rolniczych, urządzenia tkackie.

KRÓTKI ZARYS HISTORII MUZEUM W GRUDZIĄDZU CZĘŚĆ III (1959—60)

W celu należytego rozwinięcia działalności kierownictwo Muzeum wystąpiło pod koniec 1959 r. z planem rozbudowy istniejącej struktury organizacyjnej. Zaplanowano utworzenie nowych działów i zatrudnienie w nich odpowiedniego personelu naukowego. Tak więc z dniem 1 stycznia 1960 r. przyjęto w charakterze młodszego asystenta Ob. Jerzego Feldmana — absolwenta krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, który objął w Muzeum Dział Sztuki. Od kwietnia tegoż roku uzyskano kolejny etat — archeologa. Pozwoliło to zaangażować absolwentkę poznańskiego Uniwersytetu Adama Mickiewicza Ob. mgr Krystynę Walską-Andersz, której powierzono Dział Archeologii i Historii. Nieco później zatrudniona została w Dziale Naukowo-Oświatowym Muzeum Ob. mgr Bożena Sikorska, absolwentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tak rozbudowany personel pracowników naukowych umożliwił rozwinięcie należytej działalności oświatowej tej instytucji.

W pierwszym półroczu 1960 r., obok istniejących wystaw stałych — archeologicznej, historycznej i etnograficznej — zorganizowano szereg wystaw czasowych. Pierwszą z większych była wystawa pt. „Główne kierunki sztuki europejskiej”, zorganizowana ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie. Ekspozycja obejmowała 25 dzieł sztuki, a między innymi obrazy takich malarzy jak: Salvatora Rosy, Rafaela, Tycjana, a z polskich: Matejki, Kotsisa, Michałowskiego, Szermentowskiego, Wyspiańskiego. Do omawianej wystawy Muzeum w Grudziądzu wydało drukiem przewodnik z 5 reprodukcjami.

Drugą z poważniejszych wystaw tego roku to „Wybitni malarze polscy XIX wieku”, składająca się z 36 obrazów wypożyczonych również z Muzeum Narodowego w Warszawie. Warto zaznaczyć, że wśród ekspozowanych płócien znalazły się dzieła takich mistrzów pędzla jak: Matejko, Chełmoński, Gierymski, Wyczółkowski, Fałat. Wystawa ta cieszyła się niezwykłym zainteresowaniem, o czym wymownie świadczą frekwencja

zwiedzających, zamykająca się liczbą 16.627 osób, w tym 322 wycieczki zbiorowe.

Trzecią dużą ekspozycją była II Wystawa Filatelistyczna zorganizowana przez Koło Polskiego Związku Filatelistycznego w Grudziądzu z okazji obchodów 100-lecia znaczka polskiego i 1000-lecia Państwa Polskiego. Przedstawiono na niej znaczki wydane w okresie 15-lecia PRL, fragmenty serii znaczków wydanych przez Związek Radziecki, Czechosłowację, Węgry, Izrael, Niemcy, Wolne Miasto Gdańsk oraz znaczki związane z ONZ, Czerwonym Krzyżem i o motywach religijnych.

Oprócz wymienionych ekspozowano następujące wystawy: „Lenin w Polsce”, „KZM i ZMP”, „Malarstwo Jana Szancenbacha i grafika Krystyny Wróblewskiej”, „Malarstwo Leonory Jagaciak-Baryko”, „Malarstwo Jerzego Feldmana i Danuty Stelmacher-Kubicy” oraz VII Okręgowa Wystawę Fotografiki. Pod koniec 1960 r. podjęto też starania w Muzeum Narodowym i Zarządzie Głównym TPPR w Warszawie celem uzyskania ekspozycji pt. „Malarstwo rosyjskie od XVIII do początków XX wieku”. Wystawę uruchomiono w styczniu 1961 r.

Dział Archeologii i Historii w sezonie letnim omawianego roku prowadził badania powierzchniowe na terenie następujących miejscowości: Boguszewo, Mokre, Mełno, Mędrzyce, Kłódka, Parski, Plemięta, Płowęż, Słup. Świecie n. Osą, Rogóźno, Zakurzewo. Rezultatem tych badań było m. in. odkrycie kilku nowych osad obronnych jak np. w Świeciu n. Osą, Kłodce, Mędrzycach.

Praca Działu Naukowo-Oświatowego nastawiona była głównie na popularyzację stałych i czasowych wystaw Muzeum. Tak więc, oprócz oprowadzania po wystawach, organizowano cotygodniowe spotkania z młodzieżą w Domu Kultury Dzieci i Młodzieży, na które składały się pogadanki połączone z projekcjami filmów oświatowych i urządzano prelekcje w ramach „piątków kulturalnych” w Czytelnicy Domu Kultury GZPG. Od maja 1960 r. Dział Naukowo-Oświatowy redaguje i wydaje miesięczny druk zatytu-

łowany „Biuletyn Muzeum w Grudziądzu”. Początkowo Biuletyn pomyślany był jako pomoc w pracach dydaktycznych i zamieszczał — obok stałych informacji o wystawach Muzeum — artykuły oświatowe związane tematycznie z aktualnymi ekspozycjami. Do końca 1960 r. ukazało się 7 numerów Biuletynu. Oprócz akcji odczytowej i wydawniczej współpracowano stale z miejscową prasą i radiowęzłem komunikując o działalności Muzeum, jego zamierzeniach, zabytkach i historii miasta. Obok wymienionej działalności propagandowej i oświatowej pracownicy Muzeum napisali kilka pozycji popularno-naukowych, z których dotąd ukazała się broszura pt. „Poznajmy i chrońmy zabytki naszego regionu” J. Błachnio, wydana przez Oddziałową Komisję Ochrony Zabytków PTTK w Grudziądzu.

Od października 1960 r. dwóch pracowników Muzeum bierze udział w seminariach etnograficznych organizowanych przez Katedrę Etnografii UMK w Toruniu pod kierunkiem prof. dr Marii Znamierowskiej-Prüfferowej.

Dzięki umiejętnej akcji propagandowej Muzeum w 1960 r. zyskało bezpłatnie około 200 egzemplarzy monet, medali, pieniądza papierowego oraz 30 innych eksponatów. Stan zbiorów Muzeum w końcu tego roku przedstawiał się następująco:

- I. Dział Sztuki — 505 pozycji inwentarzowych,
- II. Dział Archeologii i Historii — 5.544 pozycji inwentarzowych (7.028 eksponatów),
- III. Dział Etnografii — 683 pozycji inwentarzowych,
- IV. Dział Przyrodniczy — 206 pozycji inwentarzowych (547 eksponatów),
- V. Archiwalia (fotografie, klisze, dokumenty, plany i mapy) — 2.907 pozycji inwentarzowych,

VI. Biblioteka podręczna — 910 pozycji inwentarzowych.

Ogólny stan eksponatów wyniósł w dniu 31 grudnia 1960 r. 11.670.

W czerwcu 1960 nastąpiło przekazanie naszego Muzeum przez Prezydium WRN w Bydgoszczy — Miejskiej Radzie Narodowej w Grudziądzu.

Z dniem 1 listopada zaszła nowa zmiana w składzie personalnym Muzeum. W związku z odejściem dotychczasowego kierownika mgra Herberta Wilczewskiego Prezydium WRN w Bydgoszczy mianowało dyrektorem Muzeum w Grudziądzu mgra Zbigniewa Czerskiego. Zmiana ta przyczyniła się do dalszego rozwoju tutejszego Muzeum jako placówki nauko-wo-kulturalnej.

Dyrekcja Muzeum wspólnie z redakcją „Spojrzeń” Gazety Pomorskiej wystąpiła z inicjatywą zorganizowania u nas stałej Galerii Współczesnego Malarstwa Pomorskiego. W tym celu zwrócono się z apelem do pomorskich artystów — malarzy o deklarowanie darów i depozytów. Apel ten poparły władze wojewódzkie i miejskie, działacze kulturalni oraz liczni przedstawiciele pomorskich środowisk twórczych. Jednym z pierwszych ofiarodawców na rzecz Galerii był artysta-malarz Marian Czyżewski z Chełmna. Po powołaniu Komitetu Organizacyjnego GWMP, której stałym konsultantem został profesor Stanisław Borysowski, wyłoniono Komisję Zakupów. Rozpoczęła ona natychmiast swoją działalność i jeszcze w grudniu 1960 r. zakupiła z budżetu Muzeum 9 prac do Galerii za łączną sumę 26.000 zł. Otwarcie Galerii zostało zaplanowane na początek maja 1961 r. Rok ten otwiera nową kartę w dziejach historii grudziądzkiego Muzeum.

(J. Bl.)

Oprac. na podstawie dokumentów archiwalnych i sprawozdań z działalności Muzeum.

GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO

Organizacja Galerii Współczesnego Malarstwa Pomorskiego weszła w ostatnie stadium. Po zakończeniu działalności Komisji Kwalifikacyjnej na warsztacie znalazła się sprawa plastycznej oprawy ekspozycji.

W trakcie opracowywania scenariusza Galerii ustalono m. in., że odbiegać ona będzie od tradycyjnych konwencji wystawienniczych. Wyjdzie

ona daleko poza tzw. „prawo jednego pionu” — zastosowane zostaną ekrany różnych rozmiarów, które ożywią całość wystawy. Zmiany te nie naruszają stylowego wystroju wnętrza Muzeum w Grudziądzu.

Wiele czasu poświęcono problemowi zastosowania odpowiednich ram dla obrazów. Dokonano przeglądu wszystkich prac i dla każdej z osobna określono rodzaj ram, w których zostanie eksponowana w Galerii. Tylko nieliczne prace zachowały swoje pierwotne ramy.

Sprawa plastycznej oprawy Galerii była niełatwa do rozwiązania przede wszystkim dlatego, że wiązała się z pewnymi wydatkami finansowymi. Organizatorzy Galerii zwrócili się z apelem o pomoc materialną do gruczałdzkich zakładów pracy i Miejskiej Komisji Koordynacyjnej do Spraw Upowszechniania Kultury. Otrzymano również pomoc finansową na wydanie drukiem katalogu GWMP od Wydziałów Kultury Prezydentów MRN w Grudziądzu i WRN w Bydgoszczy.

Powstająca GWMP, zgodnie z intencją inicjatorów, ma ukazać rozmaite tendencje i kierunki istniejących we współczesnym malarstwie pomorskim. Tak pomyślana ekspozycja posiada dla zwiedzających większe walory dydaktyczne. Przyjęcie tej koncepcji pozwoliło w pewnym stopniu zrealizować postulat stojący przed muzealnictwem: opracowania dokumentacji artystycznej osiągnięć ostatnich 16 lat. Dotyczy to także zmarłych w ostatnich latach artystów-malarzy: Bronisława Jamontta, Felicji Kossowskiej i Koźmy Czuryło.

Na nasz apel skierowany do instytucji kulturalnych, posiadających w depozycie dzieła malarzy pomorskich, odpowiedział także Hugon **Moryciński** — dyrektor Teatrów Dramatycznych Bydgoszcz—Toruń, który przekazał na rzecz GWMP obraz B. Jamontta pt. „Dniepr pod Kijowem”.

Informujemy również, że Komisja Zakupów GWMP dokonała nowych kolejnych zakupów prac następujących artystów-malarzy: **Wadowskiego** („Dziewczyzna przy stole”), Romualda **Drzewieckiego** („Butelki w nocy”), Stefana **Górskiego** („Architektura z Brodnicy”), Stanisława **Borysowskiego** („Portret Basi” i „Pejzaż ze Znina”), Tymona **Niesiołowskiego** („Serenada księżycowa”, „Dwie głowy”, „Nad wodą”). Plastycy ci przekazali ponadto dla Galerii w postaci darów i depozytów łącznie 19 dzieł sztuki.

(tor)

Z NASZEGO MUZEUM

Niecodziennym wydarzeniem dla Grudziądza było otwarcie w naszym Muzeum w dniu 5 kwietnia br. wystawy czterech arrasów-werdiur, będących własnością Muzeum Narodowego w Warszawie. Do dnia 9 kwietnia br. włącznie tę ciekawą i cenną ekspozycję obejrzało 8.500 osób, w tym 140 wycieczek z 5.061 uczestnikami.

W dniu otwarcia ekspozycji, w godzinach wieczornych w Czytelnicy GZPG, kustosz Muzeum Narodowego mgr B. Kopydłowski wygłosił ciekawą pogadankę na temat odzyskanych skarbów wawelskich.

W dniu 7. IV br. Muzeum było miejscem kolejnego „piątku kulturalnego”, na którym prof. St. Borysowski omówił malarstwo europejskie od Renesansu do czasów najnowszych. Liczne ilustracje wzbogaciły ciekawą prelekcję artysty-malarza, którego prace w tym samym czasie były eksponowane w salach gruczałdzkiego Muzeum.

W lutym br. na ekrany telewizji warszawskiej wszedł film, którego tematem była gruczałdzka ekspozycja pn. „Malarstwo rosyjskie od XVIII do początków XX wieku”.

Z wnętrzem naszego Muzeum te-
lewidzowie mogli się zapoznać także
na początku marca, kiedy to poka-
zano ciekawą wystawę prac malar-
skich dzieci z pracowni plastycznej
Domu Kultury Dzieci i Młodzieży
w Grudziądzu.

○ wzrastającym zainteresowaniu
„Biuletynem Muzeum w Gru-
dziądzu” świadczą napływające wciąż
wydawnictwa i listy. Z otrzymanych
ostatnio szczególną przyjemność
sprawiły nam pisma: prof. dr K.
Estreichera, który m. in. powiedział:

„Imieniem Muzeum UJ dziękuję
bardzo za nadesłanie nam interesu-
jącego Biuletynu. To najlepszy spo-
sób wzajemnego informowania się o
pracy muzealnej” oraz doc. dr Jana
Wegniera, kustosa Muzeum w Nie-
borowie, który przesyłając „Prze-
wodnik po Muzeum w Nieborowie”
dodał: „Serdecznie dziękuję za prze-
syłane Biuletyny Muzeum w Gru-
dziądzu. Jest to piękna i pożyteczna
inicjatywa”.

(and)

WYDAWNICTWA NADESLANE

Bogatyński Władysław — Walka chłopów z uciskiem szla-
checkim w Polsce w XVII i XVIII wieku, Kraków 1955, (*Nadesłało*
Muzeum Etnograficzne w Krakowie).

Kiernożycka I. — Chronmy zabytki historyczne, Rzeszów 1958,
(*Nadesłane przez Muzeum w Rzeszowie*).

Kotula Franciszek — Amatorskie badania regionalne, Rzeszów
1958, (*Nadesłane przez Muzeum w Rzeszowie*).

Kotula Franciszek — Cechowe znaki i tłoki pieczętne w Mu-
zeum w Rzeszowie, Warszawa 1951. (*Nadesłane przez Muzeum w Rze-
szowie*).

Massalski, Pazdur — Przewodnik po wystawie „Dawne gór-
nictwo i hutnictwo staropolskiego zagłębia”, Kielce 1955, (*Nadesłane*
przez Muzeum Świętokrzyskie w Kielcach).

Moskwa Kazimierz — O badaniach i ochronie zabytków arche-
ologicznych, Rzeszów 1960, (*Nadesłane przez Muzeum w Rzeszowie*).

Oleś Andrzej — Przewodnik po wystawie „Józef Szermentowski”,
Kielce 1951, (*Nadesłane przez Muzeum Świętokrzyskie w Kielcach*).

Stefańska Zofia — Album zbiorów wieku X—XV Muzeum Woj-
ska Polskiego w Warszawie. Warszawa 1960, MON, (*Nadesłane przez Mu-
zeum Wojska Polskiego w Warszawie*).

Tyrowicz Marian — Katalog wystawy historycznej „Ksiądz Piotr
Ściegienny na tle epoki”, Kielce 1949, (*Nadesłane przez Muzeum Święto-
krzyskie w Kielcach*).

Znamierowska-Prüfferowa Maria — Muzeum Etnograficzne
w Toruniu, Toruń 1960, (*Nadesłane przez Muzeum Etnograficzne w To-
runiu*).

Od Redakcji

DNI OCHRONY ZABYTKÓW

W miesiącu maju br. przypadają coroczne **Dni Ochrony Zabytków**. Za-
bytki, jako integralna część dziedzictwa kulturalnego, są źródłem naszych
doznań estetycznych, dokumentami historii, środkiem do poznania przesz-
łości, a tym samym skarbem kultury narodowej. Państwo, doceniając rolę
zabytków jako mierników wielkości dziejowej narodu i czynników wycho-
wawczych w procesie rozwoju nowego człowieka, wydało specjalne ustawy
dotyczące ich ochrony.

Według tych zarządzeń zabytkiem jest każdy przedmiot tak nieruchomy, jak ruchomy, charakterystyczny dla danej epoki, posiadający wartość artystyczną, kulturalną, historyczną, archeologiczną lub paleontologiczną. Racjonalna i świadoma ochrona zabytków, walka o podniesienie ich godności do roli świadków przeszłości narodu jest szczególnie w okresie obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego obowiązkiem patriotycznym całego społeczeństwa.

Organizowane co roku Dni Ochrony Zabytków są jednym ze sposobów popularyzacji idei ochrony zabytków i powszechnej opieki nad nimi. W bieżącym roku do akcji tej, obok muzeów i PTTK, włączyły się liczne organizacje masowe, zwłaszcza młodzieżowe jak: ZHP, ZMS, ZMW. Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki wydał plakat centralny i ufundował wiele nagród i wyróżnień dla społecznych opiekunów zabytków oraz laureatów różnych konkursów organizowanych w związku z omawianą akcją. Temu samemu celowi służyć będą m. in. zjazdy społecznych opiekunów zabytków, wycieczki po szlakach zabytkowych, cykle wykładów i prelekcji, przejmowanie opieki nad poszczególnymi zabytkami przez opiekuńcze zespoły młodzieżowe i inne inicjatywy.

Muzeum w Grudziądzu, włączając się do ogólnopolskiej akcji Dni Ochrony Zabytków, zwraca uwagę społeczeństwa naszego miasta na istniejące tu liczne obiekty zabytkowe. Są wśród nich: zwarty kompleks średnio-wiecznych spichrzy nad Wisłą, gotyckie i barokowe budowle sakralne (fara, kościół św. Ducha wraz z byłym klasztorem i pałacem opatek, kościół reformatów), średniowieczne obronne budownictwo miejskie oraz XVIII-wieczne fortyfikacje nad Wisłą (forteca im. księcia Mestwina). Celem ich spopularyzowania nasze Muzeum wraz z Oddziałową Komisją Opieki nad Zabytkami przy miejscowym PTTK organizuje odczyty i wycieczki połączone z objaśnianiem obiektów zabytkowych. Wspomniane instytucje podjęły również starania o uzyskanie dwóch najbardziej zagrożonych spichrzy, by po konserwacji adaptować je dla potrzeb ekspozycyjnych. Ponadto pracownicy Muzeum wykorzystują dla celów upowszechniania idei ochrony zabytków łamy prasy i miejscowe radiowęzły.

Intencją organizatorów Dni Ochrony Zabytków jest bowiem jak najszersza realizacja hasła: „Każdy zabytek posiada swojego społecznego opiekuna”.

NOWINKI MUZEALNE ZE ŚWIATA

DNI KULTURY POLSKIEJ W PARYŻU. Między 10 a 24 kwietnia br. trwały w Paryżu Dni Kultury Polskiej, które zainaugurowało otwarcie wystawy archeologicznej „O początkach Państwa Polskiego”. Poza tym w gmachu Narodowego Budownictwa czynna była ekspozycja architektury polskiej, a w foyer Teatru Narodów — wystawa teatralna. Prasa francuska szczególnie podkreślała ich przejrzystość i oprawę plastyczną.

WYSTAWA — OSTRZEŻENIE. W 18 rocznicę powstania w Getcie warszawskim otwarta została w Amsterdamie

wystawa polskiej plastyki, której tematem jest martyrologia Żydów i więźniów obozów koncentracyjnych podczas ostatniej wojny światowej. Wystawa składa się z 35 rysunków, grafik i obrazów, których autorami są m. in.: Dunikowski, Kowarski, Lachur, Sienicki, Osmólski.

POLSKA EKSPOZYCJA W MUZEUM W SACHSENHAUSEN. W Międzynarodowym Muzeum Ruchu Oporu na terenie byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen przygotowano wielką polską ekspozycję, w której znalazły się dowody obrazujące działalność

ruchu oporu przeciwko faszyzmowi w różnych krajach Europy. Na 18 olbrzymich planszach, setkach fotografii, oryginałów rozmaitych hitlerowskich zarządzeń, fotokopiach, plakatach, obwieszczeniach itp. ukazano w porządku chronologicznym przygotowania hitlerowskich Niemiec do agresji na Polskę, wojnę w 1939 r., a następnie lata okupacji.

WYSTAWA ARCHITEKTURY POLSKIEJ W MOSKWIE. W początkach kwietnia br. w Domu Architekta Radzieckiego w Moskwie nastąpiło otwarcie wystawy architektury polskiej pt. „Architektura polska 1936—1960”.

DWIE POLSKIE WYSTAWY W BUDAPESZCIE. W Instytucie Łączności Kulturalnej z Zagranicą w Budapeszcie otwarta została wystawa polskich plakatów leninowskich z Muzeum Lenina w Warszawie.

W tym samym czasie dyrektor Ośrodka Kultury Polskiej w Budapeszcie, J. Bystrzycki, otworzył w salach Wyższej

Szkoły Sztuki Użytkowej ekspozycję prac studentów Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Łodzi.

NOWE ODKRYCIA POLSKICH ARCHEOLOGÓW W EGIPCIE. Polska ekipa archeologiczna pracująca pod kierownictwem prof. Michałowskiego zakończyła w początkach kwietnia br. kolejną kampanię wykopaliskową w Tell Atrib w delcie Nilu. W ciągu dwóch tygodni prac polscy archeolodzy odkryli mur miejski z czasów XXVI dynastii (VII i VI w. p. n. e.), grubości 10 m, willę rzymską z I w. oraz kilkanaście pieców do wypalania wapna.

WYSTAWA FOTOGRAFIKI W BERLINIE. W Berlinie otwarto ostatnio wystawę fotografii pn. „Wolność i niepodległość dla wszystkich narodów”. Wystawa gromadzi zdjęcia ukazujące zbrodnie kolonialistów w Afryce i walkę narodów „czarnego lądu” o wolność. Ekspozycję tę, o wyjątkowej wymowie i wartości dokumentarnej, zorganizowano staraniem Związku Dziennikarzy NRD.

Z KRAJU

DRZEWORYTY SHIKO MUNAKATA. W warszawskiej Zachęcie staraniem Japońskiego Komitetu Współpracy Kulturalnej z Zagranicą oraz Polskiego Komitetu do Spraw UNESCO otwarto wystawę grafiki znakomitego japońskiego drzeworytnika Shiko Munakata. Ekspozycja składa się z przeszło 20 cykli drzeworytów, z których każdy stanowi tematyczną i formalną całość oraz kilka — rzadkich w technice drzeworytniczej — dzieł o dużych rozmiarach. Wystawa, udostępniona poprzednio w Paryżu i w Hadze, ze stolicy Polski zawędruje do Londynu.

PEKIN W OCZACH POLSKIEJ ARTYSTKI-MALARKI. W Warszawie zorganizowano wspólnie z Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Chińskiej wystawę prac Jadwigi Mijał, obejmującą około 30 obrazów olejnych i akwarel oraz 100 rysunków i szkiców tuszem i ołówkiem. Tematem wszystkich prac są wrażenia z podróży do Pekinu. Stanowią one ciekawy dokument poszukiwań twórczych w kierunku oddania ducha Chin środkami wy-

razu obcymi tradycyjnej sztuce chińskiej.

MUZEUM RÓŻ. Przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Miłośników Róż w Szczecinie zorganizowane zostało jedyne w swoim rodzaju muzeum. Jako eksponaty występują tu narazie wszelkiego rodzaju wydawnictwa i dokumenty poświęcone hodowli róż. Muzeum gromadzi także różne pamiątki z wystaw kwiaciarskich. Rozpoczęto także przygotowania do założenia rosarium. Jego założeniem jest posiadanych 300 odmian róż i 25 ha gruntów.

MUZEUM FARMACJI. W Krakowie przy ulicy Basztowej mieści się jedyne tego rodzaju w Europie Muzeum Historyczne Farmacji. Założycielem muzeum jest dr Proń, z zawodu farmaceuta i prawnik, który dzięki żmudnym poszukiwaniom na terenie całej Polski wydobyl na światło dzienne tysiące przedmiotów związanych z tą dziedziną nauki. Tak więc, obok najróżniejszych naczyń aptekarskich z ostatnich pięciu wieków, w muzeum można zapoznać się ze staro-

drukami od połowy XV w., poświęconymi wiedzy o farmacji tych czasów.

ARCHITEKTURA RUMUNII. W salach Pałacu Kultury i Nauki uruchomiono wystawę obrazującą dorobek architektoniczny Rumuńskiej Republiki Ludowej. Organizatorami wystawy są SARP i Rumuński Komitet Kulturalny Współpracy z Zagranicą. Ekspozycja jest dowodem przewyżczenia mody zdobnictwa elewacji na korzyść architektury prostej, ekonomicznej, a jednocześnie nawiązującej do tradycji.

DWIE WYSTAWY W „ZACHEĆCIE”. W połowie kwietnia otwarta została bogata wystawa prac Marii Hiszpańskiej-

Neumann. Składa się na nią ponad 100 dzieł, w których są: prace w technice metalowej z lat 1947—48, drzeworyty i ilustracje z okresu 1948—60 oraz ostatnie prace w nowej technice winawilu powstałe po powrocie artystki z podróży do Egiptu.

Na drugą wystawę w „Zachęcie” zostały się tkaniny artystyczne i szkło dekoracyjne. Projektantami, a częściowo też wykonawcami tkanin są: prof. A. Śledziwska, H. Dąbkowska, T. Dominik, K. Cierniak, A. Kozyrski, W. Kruczkowski i A. Szukielowicz. Wazony, misy i talerze z kolorowego szkła są dziełami T. Szymańskiego.

Z POMORZA

WYSTAWA PRASY POLSKIEJ W BYDGOSKIEJ BIBLIOTECE MIEJSKIEJ. Z okazji 300-lecia prasy polskiej zorganizowano w Bydgoszczy ekspozycję ponad 300 pozycji pochodzących głównie z Biblioteki Bydgoskiej, a także z Książnicy Miejskiej w Toruniu i innych bibliotek, ukazującą rozwój czasopiśmiennictwa polskiego od czasów najdawniejszych po dzień dzisiejszy. Szczególny nacisk położono na ukazanie postępowych tradycji polskiego dziennikarstwa.

Z tej samej okazji otwarto wystawę prasy pomorskiej w Bibliotece Uniwersyteckiej UMK w Toruniu.

MALARSTWO TADEUSZA MAŁACHOWSKIEGO. W Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki w Bydgoszczy udostępniono interesującą ekspozycję przedstawiciela plastyków pomorskich — Tadeusza Małachowskiego. Wystawa zapoznała zwiedzających z dorobkiem ostatnich lat bydgoskiego malarza.

WYSTAWA PRAC DZIECI Z FORDONU. W Wojewódzkim Domu Kultury czynna jest wystawa rysunków, akwareli i naklejanek uczniów szkół podstawowych, członków Ogniska Artystycz-

nego w Fordonie, kierowanego przez artystkę-malarkę Krystynę Dąbrowiecką-Zimną. Wśród przedstawionych ciekawych prac znajdują się portrety, scenki rodzajowe, ilustracje do bajek, z których niejedna nadaje się do reprodukcji.

RZEŻBA JÓZEFA STASIŃSKIEGO. Bogaty dorobek pracy artysty stanowią wystawione w salach CBWA w Toruniu rzeźby, płaskorzeźby i medaliony poznańskiego plastyka Józefa Stasińskiego. Są to przeważnie portrety, prace okolicznościowe, a także różne, miniaturowe kompozycje.

WYSTAWA ZESPOŁU TORUŃSKICH ARTYSTÓW-PLASTYKÓW. W lokalu Toruńskich Zakładów Gastronomicznych „Pod modrym fartuchem” otwarto wystawę malarstwa, rzeźby, grafiki i rysunku zespołu toruńskich artystów-plastyków. Wśród eksponujących swoje prace znajdują się: Irena Gnatowska, Henryka Moszczyńska, Ewelina Szczech, Konrad Dargiewicz, Jerzy Gnatowski, Jakub Janczyński, Kazimierz Kanior, Jerzy Mech, Henryk Siwicki i Mieczysław Szczepny.

(bos)

Wydawca: Muzeum w Grudziądzu, ul. Wodna 3/5, tel. 31—39
Redaguje Kolegium. Nakład 500 egzemplarzy

GrZGraf. 1389 - 25.4.61 Az-32/291 - 500